

3. TRANSFORMACIONS GEOMÈTRIQUES. ESCALES

1. Transformacions isomètriques

2. Igualtat

3. Gir

4. Simetria

5. Transformacions isomòrfiques

6. Semblança

7. Ecales

TEMA 3 TRANSFORMACIONS

aula de dibuix tècnic 1r batxillerat

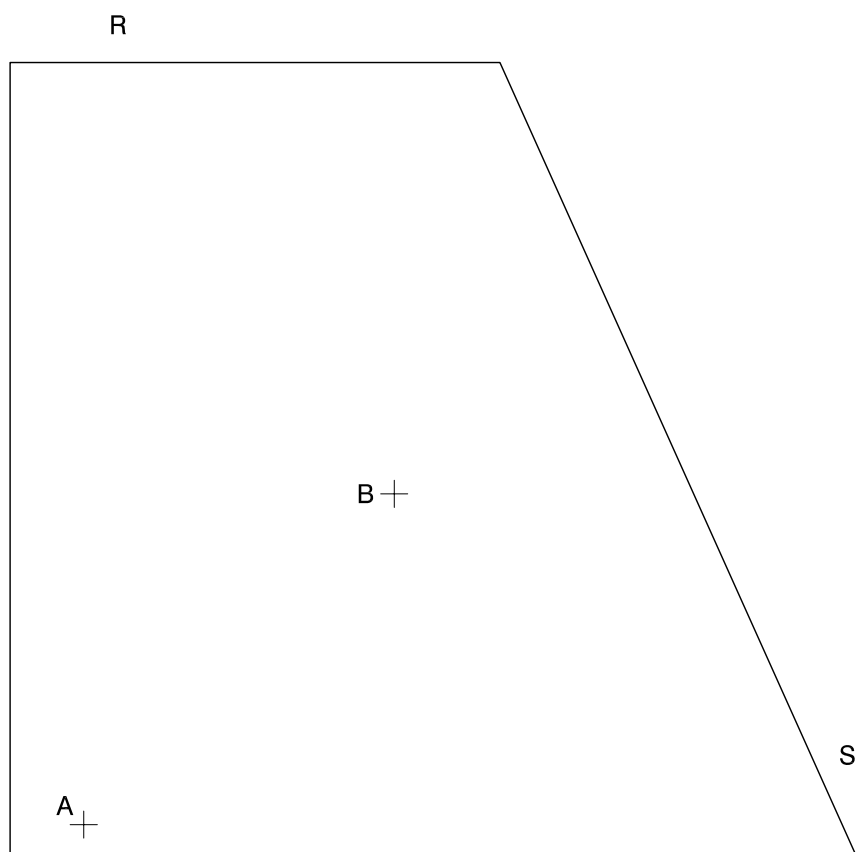
CONCEPTE	DEFINICIÓ
TRANS. ISOMÈTRIQUES	és l'operació necessària per convertir una figura donada en una altra figura que tingui els mateixos angles i costats.
TIPUS:	Igualtat: quan els costats i angles de la figura donada i resultant son iguals i estan disposats de la mateixa manera
	Gir: és la rotació d'una figura en funció d'un punt donat. En girar cada punt el mateix angle obtenim una nova posició
	Simetria: es produeix sempre que tenim un eix o un centre de simetria.
	Axial: respecte un eix. Els punts de la figura donada i resultant equidisten d'aquest eix.
	Central: quan la correspondència és respecte un centre. Cada vèrtex simètric està alineat amb aquest centre i a la mateixa distància.
	Radial: és la combinació de les dues anteriors. Com el que succeeix en una rosassa.
TRANS. ISOMÒRFIQUES	són aquelles que es produeixen quan la figura resultant manté els mateixos angles que la donada però els costats son proporcionals.
TIPUS:	Semblança: dues figures son semblants quan tenen els angles iguals i els costats proporcionals. La relació de proporcionalitat entre els costats s'anomena raó de semblança.
	Homotècia: es produeix quan entre la figura donada i la resultant, els angles son iguals, els costats paral·lels i els vèrtex estan alineats amb un punt anomenat centre d'homotècia. Poden ser directes o inverses.
TRANS. ANAMÒRFIQUES	es produeix sempre que hi ha una relació entre la figura donada i la resultant, però no es mantenen les magnituds dels costats ni les dels angles.
TIPUS:	Homologia
	Afnitat
	Inversió
ESCALES GRÀFIQUES	És la relació mètrica existent ente la realitat i la seva representació o dibuix
Escala: Dibuix / Realitat	
Escala de reducció:	1/20 1/50 1/75 1/100 1/150 1/200
Escala d'augment:	2/1 5/1 10/1

Dibuix 1. Opció B

TEMA: Geometria plana. Determinació gràfica del recorregut més curt entre dos punts.

EXERCICI [2 punts]:

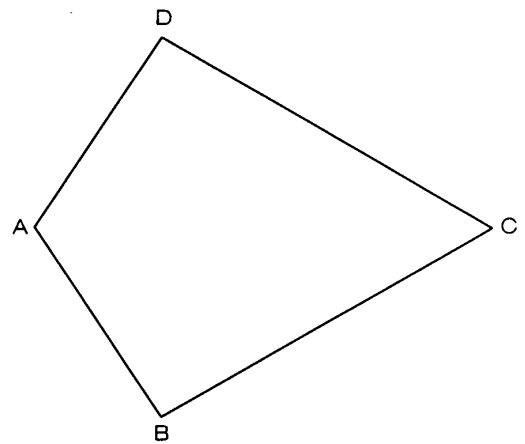
- a) Recorregut 1: Determineu els segments que defineixen el recorregut més curt entre els punts A i B de manera que passin per un punt de la recta R . [1 punt]
- b) Recorregut 2: Determineu els segments que defineixen el recorregut més curt entre els punts A i B de manera que passin per un punt de la recta S . [1 punt]

Dibuix 1

Tema: geometria plana

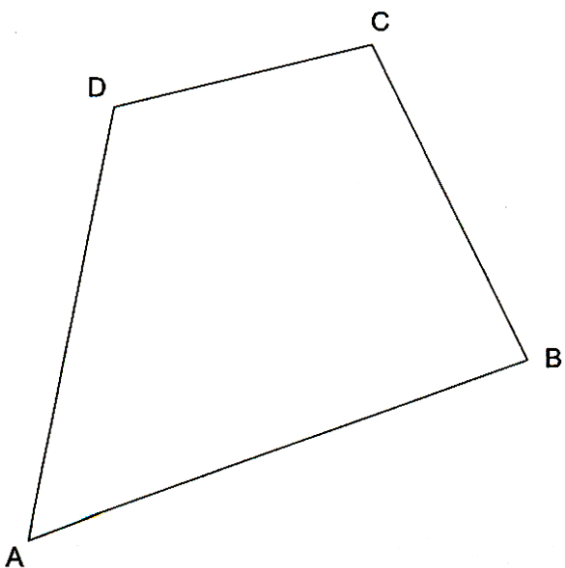
Exercici [qualificació màxima: 2 punts]: Construíu gràficament una figura semblant al quadrilàter $ABCD$ de manera que el costat corresponent a BC estigui en la posició $B'C'$.

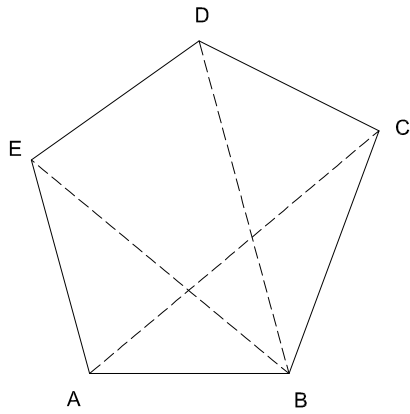
Dibuix 1

Tema: Geometria plana.

Exercici [qualificació màxima 2 punts]: A partir del quadrilàter $ABCD$, dibuixeu un quadrilàter semblant que tingui el costat corresponent a AB en la posició $A'B'$.

Construïu a escala 1:200 la figura indicada en el dibuix adjunt, que no està a escala, amb les longituds expressades en metres, situant el costat A'B' corresponent a AB en la recta r i el punt corresponent a A en la posició A'. Escriviu el valor en metres corresponent a la longitud E'B'.

LONGITUDS EN METRES

AB=15

BC=22

CD=12

DE=14

EA=17

AC=28

DB=28

A'

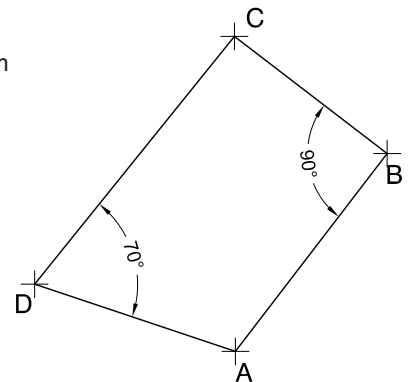
Dibuix 1. Opció B

TEMA: Geometria plana.

EXERCICI [2,5 punts]:

- Dibuixeu una figura a partir del croquis i de les mides donades de manera que el costat AB de la figura se situï sobre el segment $A'B'$. [2 punts]
- Determineu l'escala del dibuix sabent que la mida real del segment $A'B'$ és de 6,75 metres, i escriviu-la en la casella situada a la part inferior del full. [0,5 punts]

$AB = 9 \text{ cm}$
 $BC = 7 \text{ cm}$
 $AD = 8,5 \text{ cm}$

A'-----B'

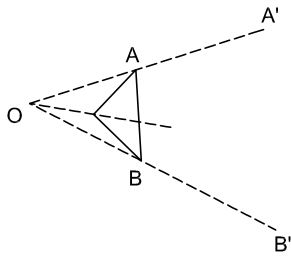
A'B' equival a 6,75 m de la realitat. Per tant, l'escala del dibuix és

Determineu gràficament la figura homotètica a la donada sabent el centre d'homotècia O i la seva raó d'homotècia $k=6/4$.

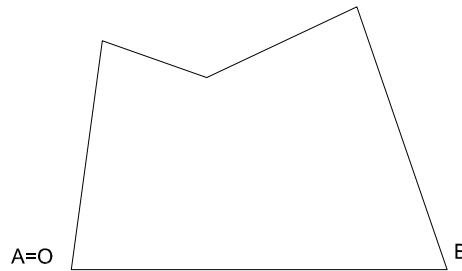
La raó d'homotècia K es basa en la proporcionalitat de segments homòlegs, tals que:

$$k = \frac{A'B'}{AB} = \frac{OA'}{OA} = \frac{6}{4} ; \frac{A'B'}{6} = \frac{AB}{4}$$

Si la raó d'homotècia K és més gran que 1 ($K > 1$) obtenim una figura homotètica més gran que la original.

Si la raó d'homotècia K és igual a 1 ($K=1$) obtenim una figura homotètica idèntica a la original.

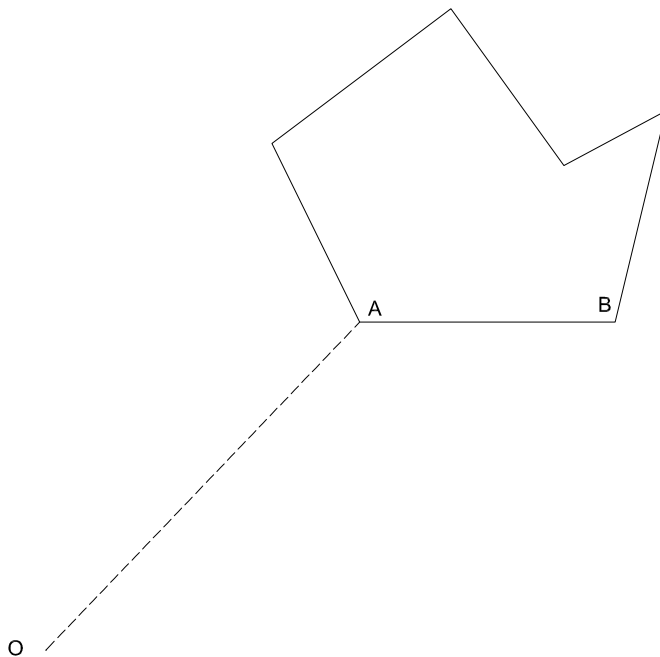
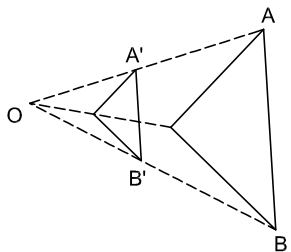

Determineu gràficament la figura homotètica a la donada sabent el centre d'homotècia O i la seva raó d'homotècia $k=3/7$.

La raó d'homotècia K es basa en la proporcionalitat de segments homòlegs, tals que:

$$k = \frac{A'B'}{AB} = \frac{OA'}{OA} = \frac{3}{7} ; \frac{A'B'}{3} = \frac{AB}{7}$$

Si la raó d'homotècia K és més petita que 1 i més gran que 0 ($0 < K < 1$) obtenim una figura homotètica més petita que la original.

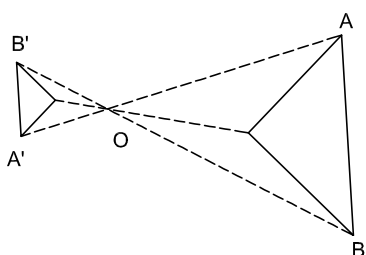
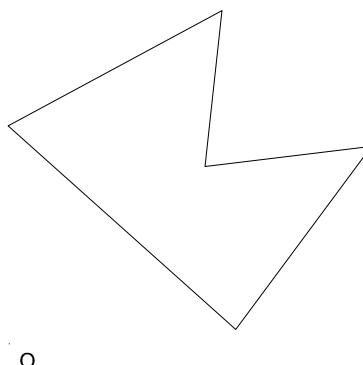

Determineu gràficament la figura homotètica a la donada sabent el centre d'homotècia O i la seva raó d'homotècia $k=-3/5$.

La raó d'homotècia K es basa en la proporcionalitat de segments homòlegs, tals que:

$$k = \frac{A'B'}{AB} = \frac{OA'}{OA} = \frac{3}{5} ; \frac{A'B'}{3} = \frac{AB}{5}$$

Si la raó d'homotècia K és més petita que 0 i més gran que -1 ($-1 < K < 0$) obtenim una figura homotètica més petita que la original i invertida, tot i que el sentit de la figura no canvia.

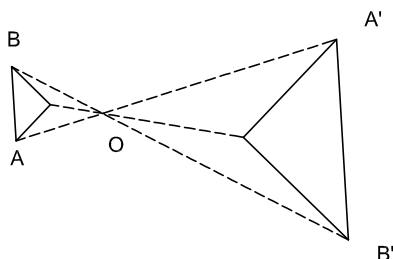
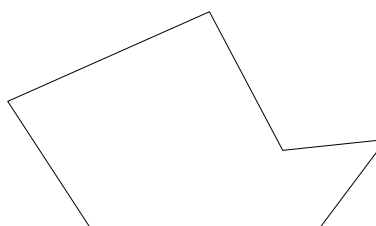
Si la raó d'homotècia K és igual a -1 ($K=-1$) obtenim una figura homotètica igual a la original, en posició invertida. És el mateix que fer una simetria central de centre O.

Determineu gràficament la figura homotètica a la donada sabent el centre d'homotècia O i la seva raó d'homotècia $k=-7/5$.

La raó d'homotècia K es basa en la proporcionalitat de segments homòlegs, tals que:

$$k = \frac{A'B'}{AB} = \frac{OA'}{OA} = \frac{-7}{5} ; \frac{A'B'}{7} = \frac{AB}{5}$$

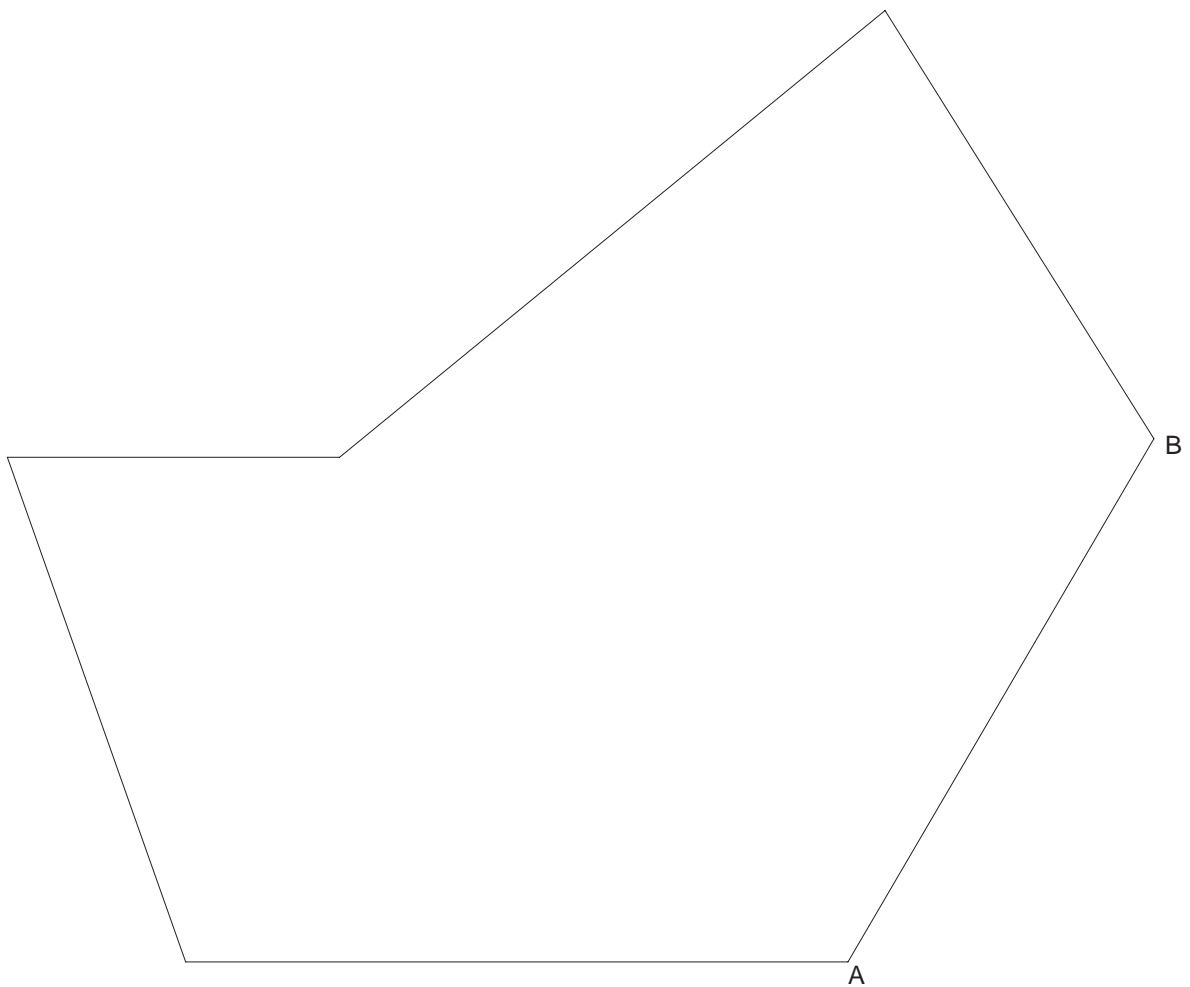
Si la raó d'homotècia K és més petita que -1 ($K < -1$) obtenim una figura homotètica més gran que la original i invertida, tot i que el sentit de la figura no canvia.

Dibuix 1

Tema: geometria plana

Exercici [qualificació màxima 3 punts]: Amb centre d'homotècia en A, determineu un polígon homotètic del dibuixat, de manera que les seves longituds siguin $\frac{5}{7}$ de les de l'inicial [2 punts]. Considerant que el dibuix està a escala 1:50, escriviu la longitud real en metres del segment AB [1 punt].

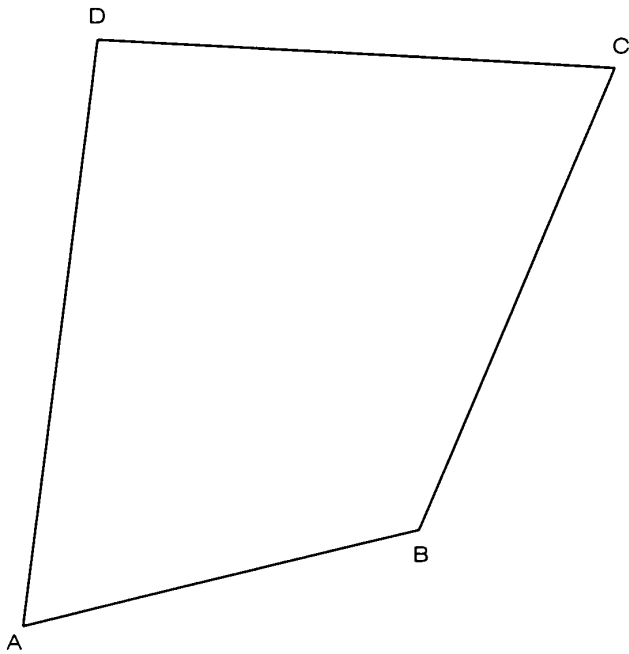

Escala 1:50

Dibuix 1

Tema: geometria plana

Exercici [qualificació màxima: 2 punts]: En una homotècia de centre O , el punt A' és el corresponent al punt A . Determineu la figura homotètica del quadrilàter $ABCD$.

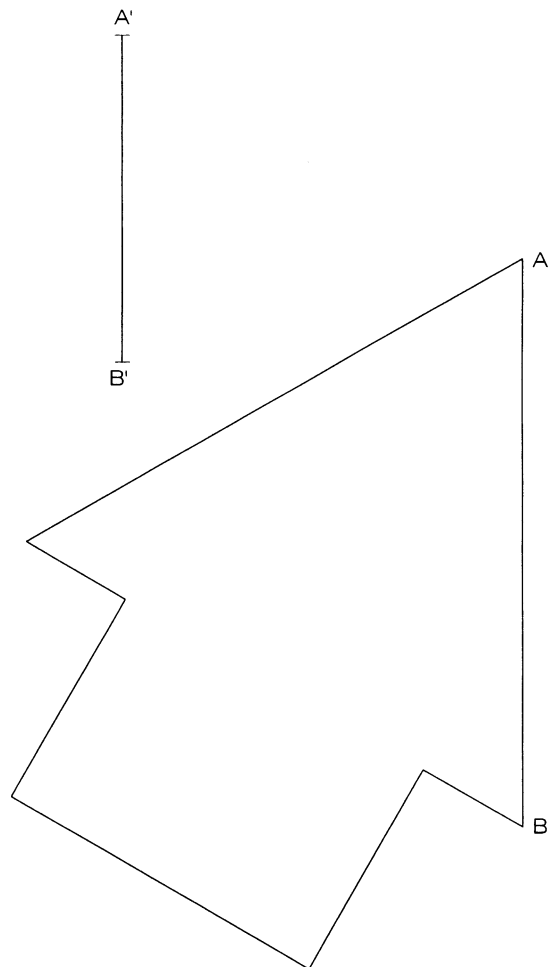
+
A'

+O

Dibuix 1

Tema: geometria plana

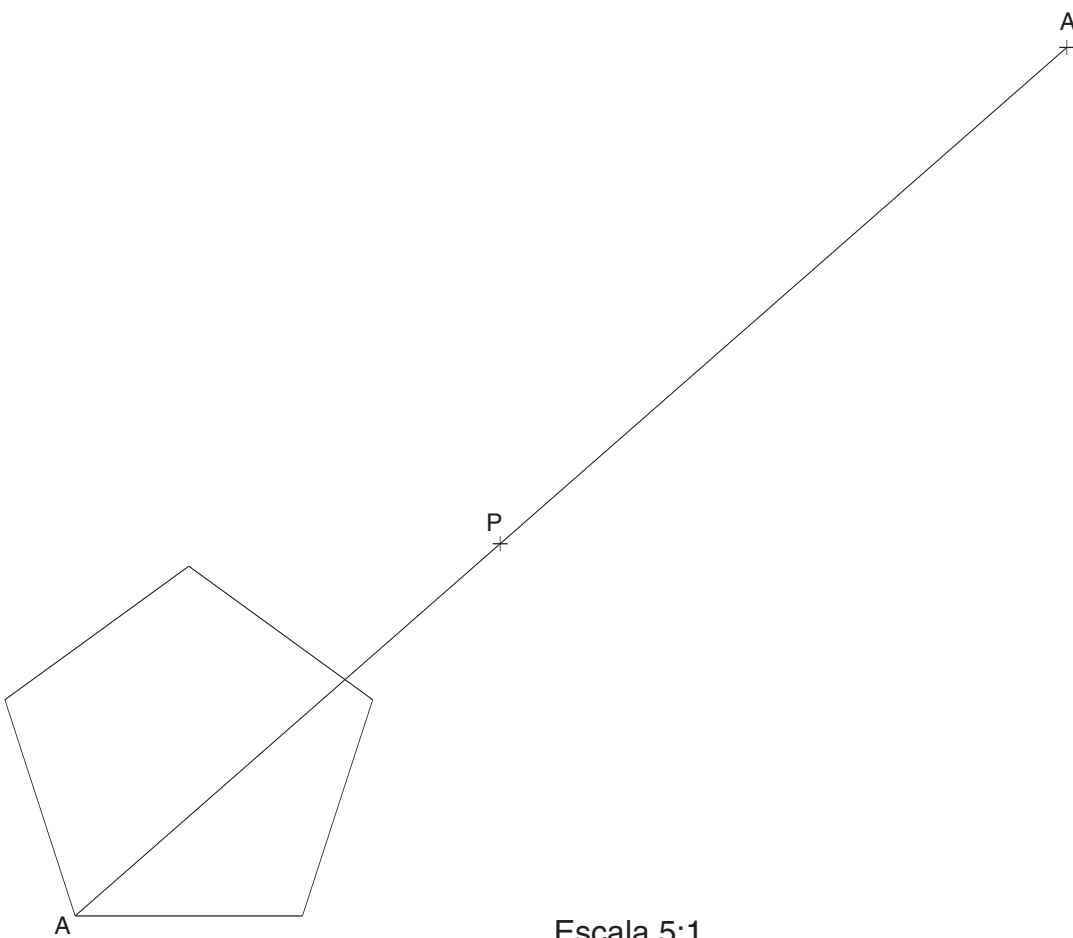
Exercici [qualificació màxima: 2 punts]: El segment $A'B'$ és homotètic de AB . Constrúiu gràficament la figura homotètica de la dibuixada.

Dibuix 1

Tema: geometria plana

Exercici [qualificació màxima 3 punts]: En una homotècia de centre P , el punt A' és homotètic del punt A . Construïu la figura homotètica del pentàgon regular dibuixat [2 punts]. Determineu el centre O del pentàgon de l'enunciat i escriviu la longitud real, en centímetres, del segment OP , considerant que l'escala del dibuix és 5:1 [1 punt].

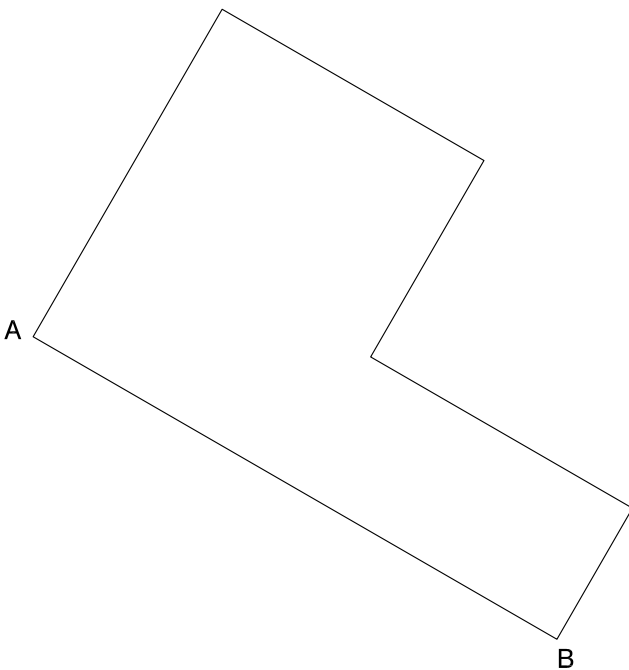
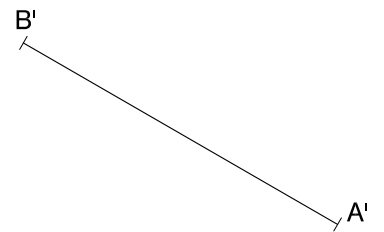
Dibuix 1. Opció A

TEMA: Geometria plana.

EXERCICI [2,5 punts]: El segment $A'B'$ és homotètic del segment AB .

a) Determineu el centre P d'homotècia. [1,5 punts]

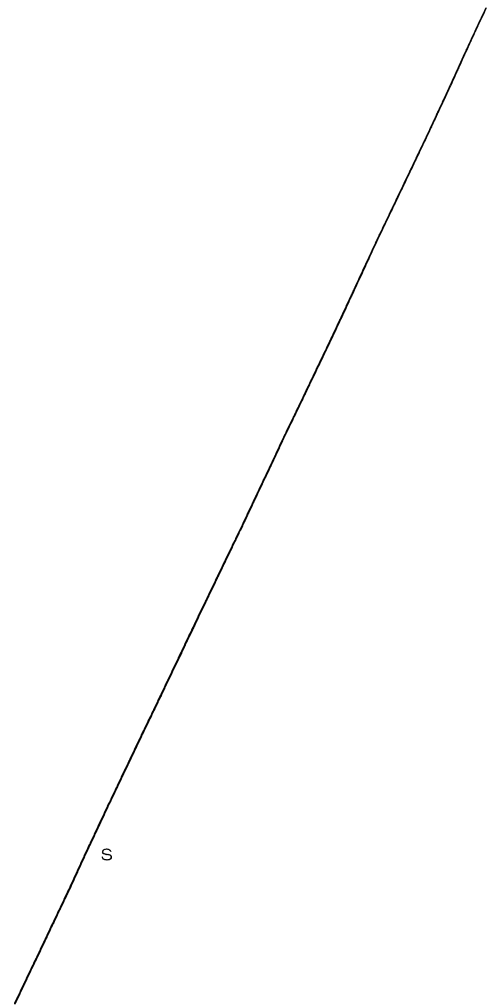
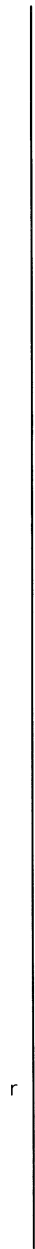
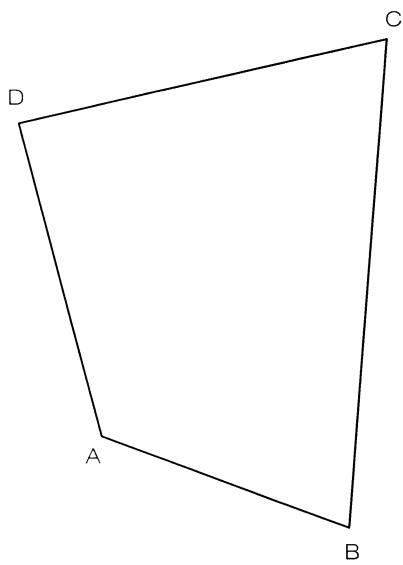
b) Completeu la figura homotètica de la figura dibuixada. [1 punt]

Dibuix 1

Tema: geometria plana

Exercici [qualificació màxima: 2 punts]: Constrúiu un quadrilàter igual que el dibuixat $ABCD$, amb el costat corresponent a AB situat en la recta r i el vèrtex corresponent a C en la recta s .

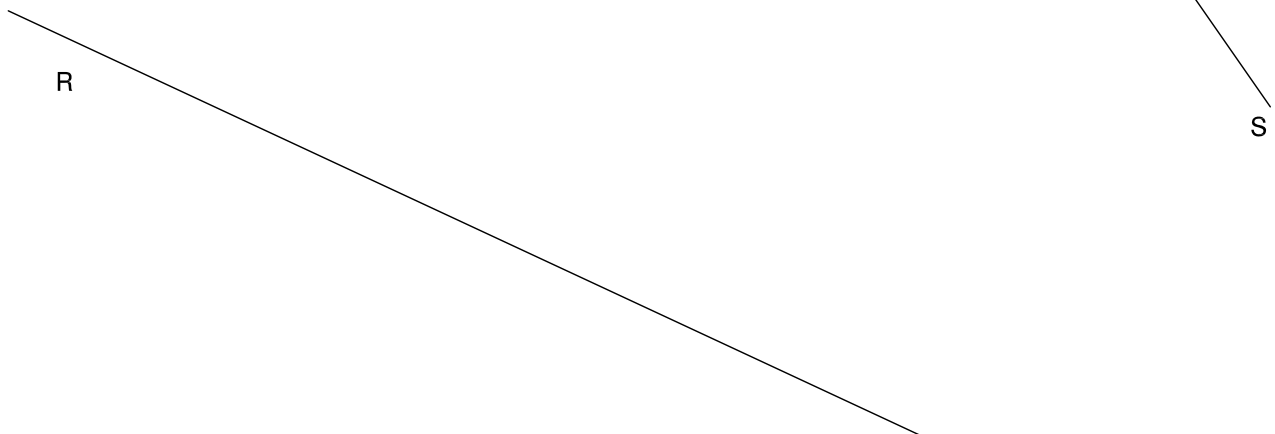
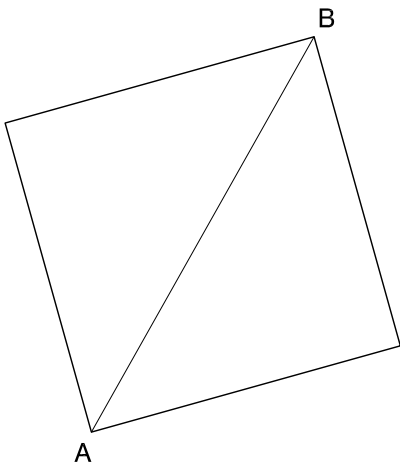

Dibuix 1. Opció B

TEMA: Geometria plana.

EXERCICI [2,5 punts]:

- Dibuixeu un quadrat amb la mateixa orientació que el que hi ha representat, de manera que la diagonal AB del quadrat faci 9 cm i tingui els extrems sobre les rectes R i S . [2 punts]
- Determineu el valor real de la nova diagonal del quadrat, si el dibuix està a escala 1:200, i escriviu-lo en la casella situada a la part inferior del full. [0,5 punts]

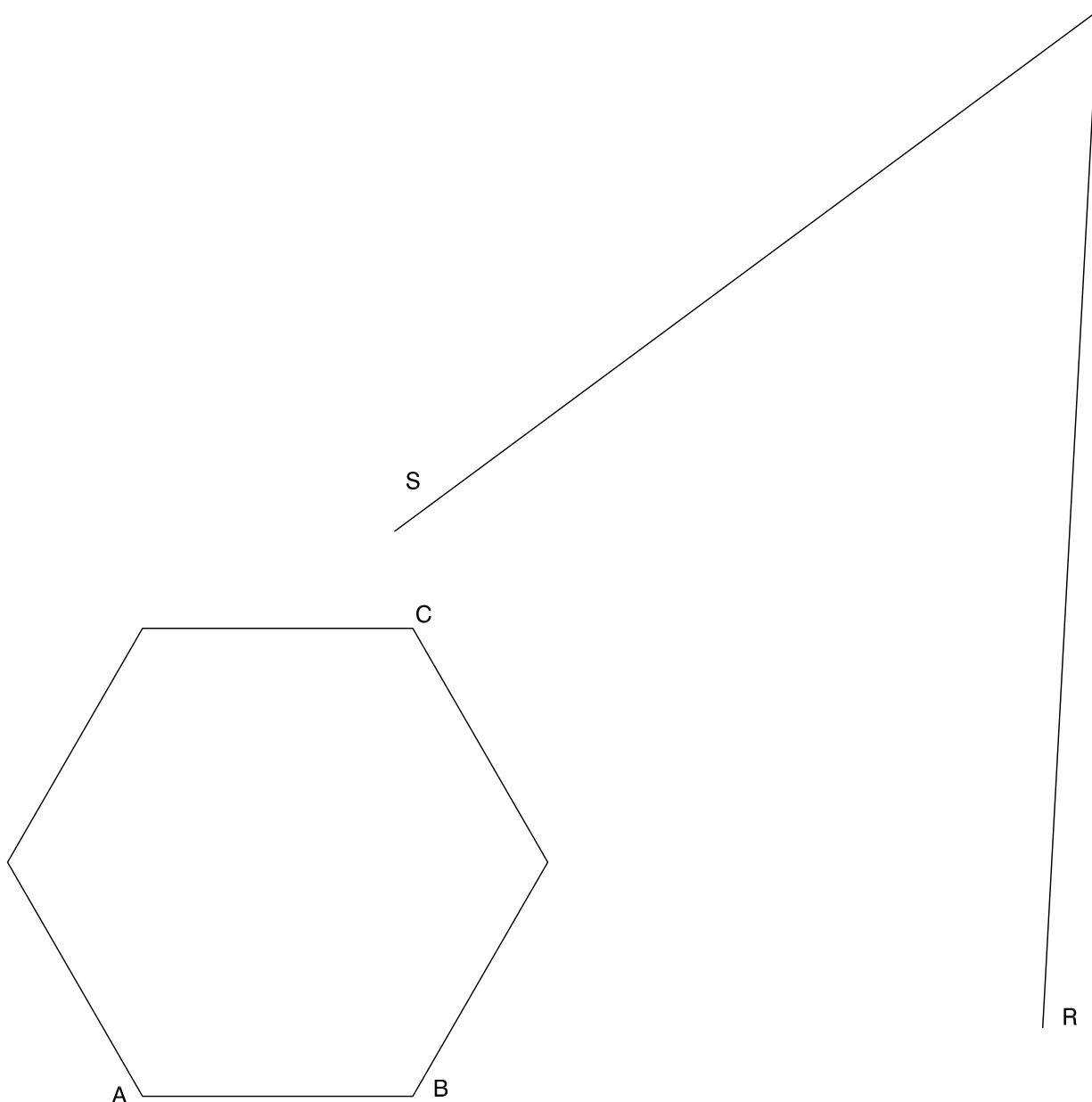

metres

Dibuix 1. Opció A

TEMA: Geometria plana.

EXERCICI: Determineu un hexàgon regular, semblant al donat, de manera que tingui un costat de 3 cm i que els vèrtexs A i B recolzin sobre el segment R , i el vèrtex C , sobre el segment S . Deixeu constància del procés gràfic seguit. [2 punts]

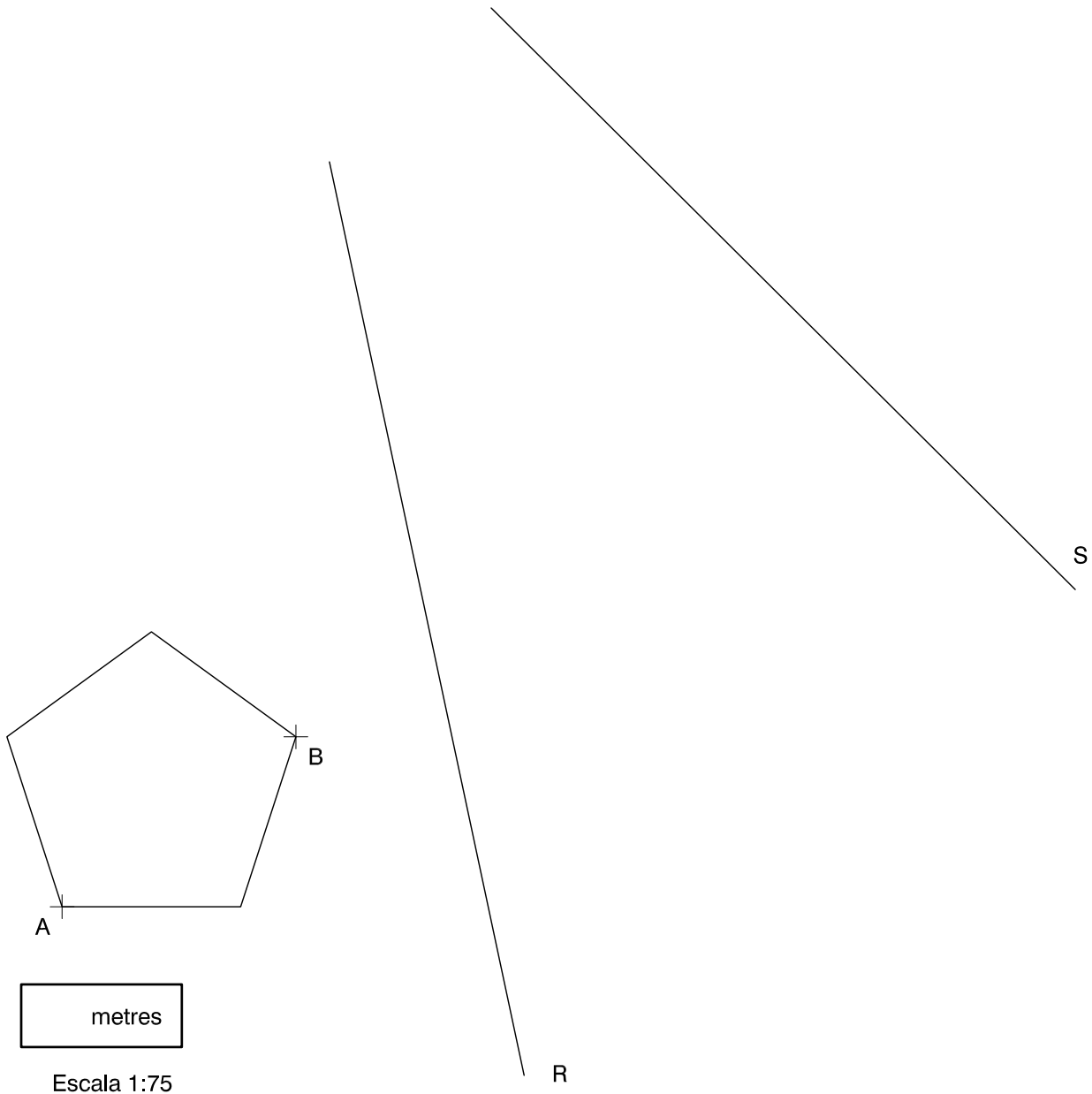

Dibuix 1. Opció A

TEMA: Geometria plana.

EXERCICI [2 punts]:

- a) Determineu gràficament un pentàgon regular, semblant al donat i amb la mateixa orientació, de manera que la distància entre els vèrtexs A i B sigui de 6 cm i aquests vèrtexs estiguin situats sobre els segments R i S , respectivament. Deixeu constància del procés gràfic seguit. [1,5 punts]
- b) Determineu la mida real del segment AB del pentàgon, si el dibuix està a escala 1:75, i escriviu-la a la casella situada a la part inferior del full. [0,5 punts]

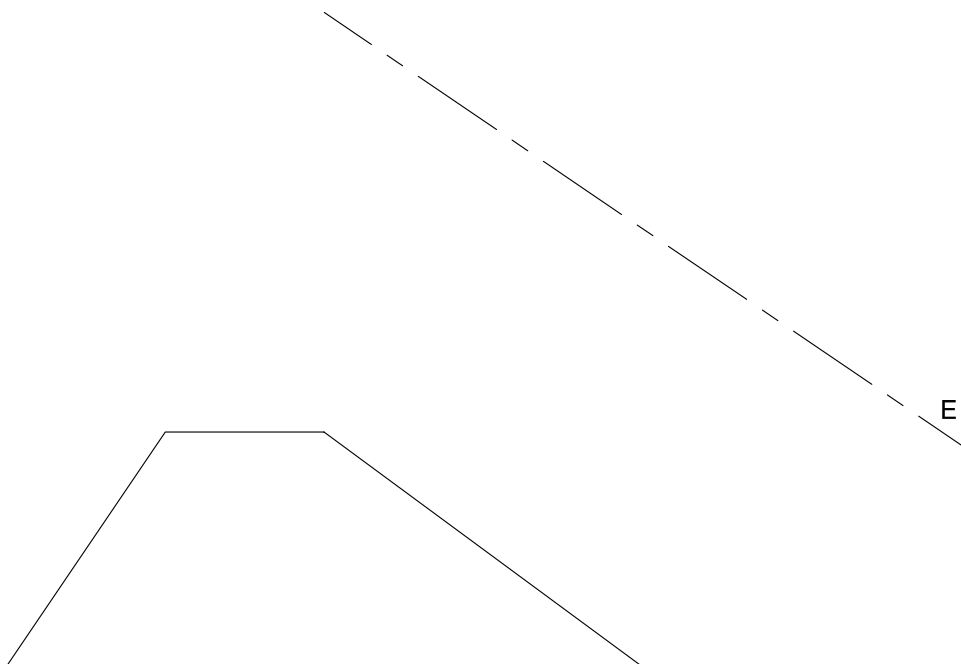
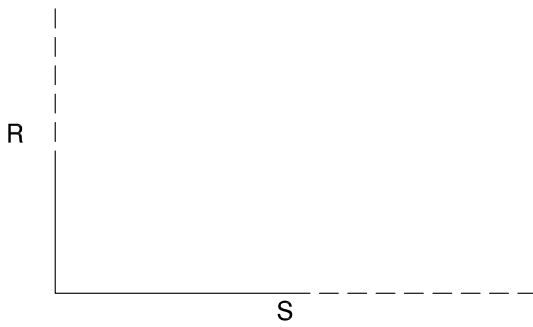

Dibuix 1. Opció A

TEMA: Geometria plana.

EXERCICI [2,5 punts]: A partir del trapezi i la recta E :

- a) Constrúiu la figura simètrica al trapezi respecte a l'eix de simetria E . [1 punt]
- b) Sobre les semirectes R i S , dibuixeu un rectangle equivalent al trapezi. [1,5 punts]

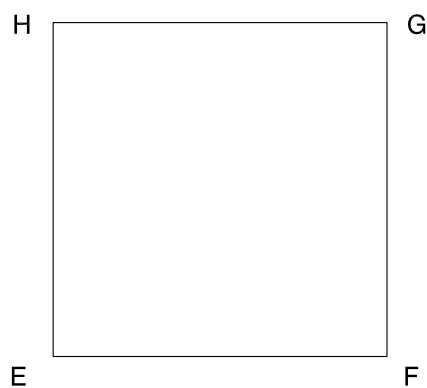
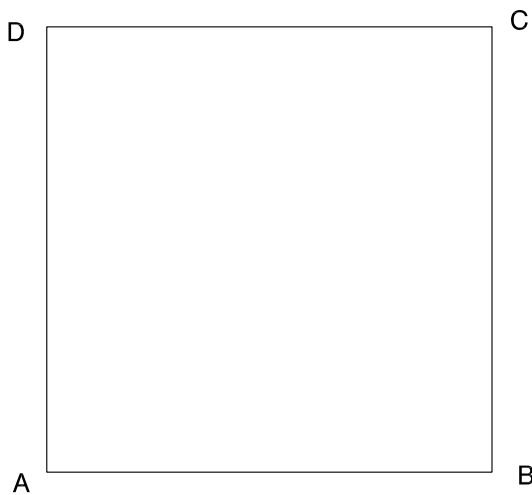

Dibuix 1. Opció A

TEMA: Geometria plana. Figures equivalents.

EXERCICI [2 punts]:

- a) Determineu gràficament el triangle isòsceles equivalent al quadrat $ABCD$ de manera que el costat desigual coincideixi amb el segment AD . [0,5 punts]
- b) Determineu el triangle rectangle equivalent al quadrat $EFGH$ de manera que un dels catets coincideixi amb el segment EH . [1,5 punts]

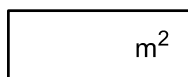

Dibuix 1. Opció A

TEMA: Geometria plana. Figures equivalents.

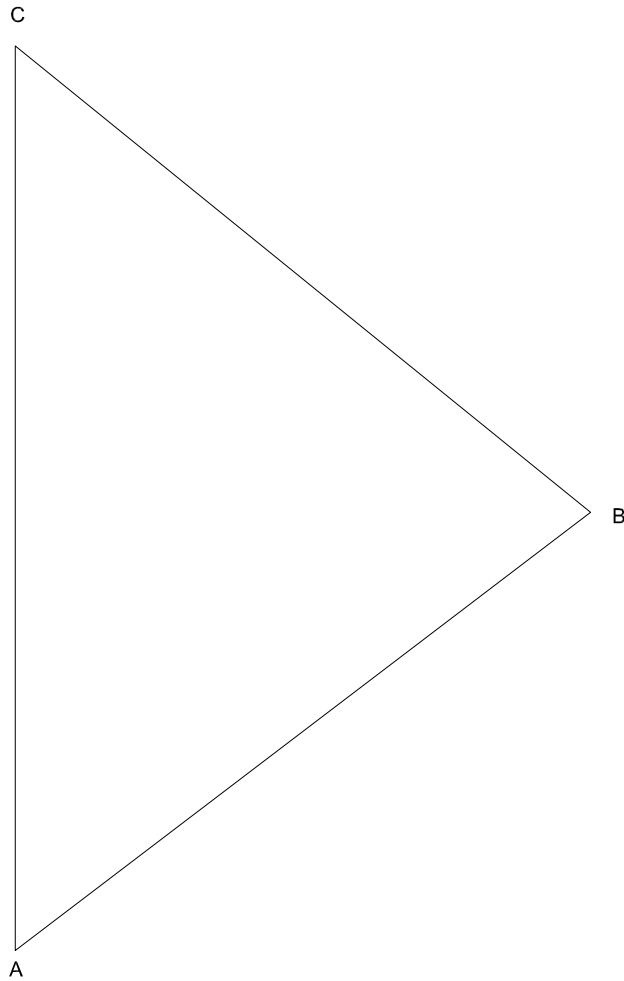
EXERCICI [2 punts]:

- a)** Determineu gràficament el quadrat equivalent al rectangle $ABCD$, de manera que tingui un vèrtex sobre el punt C i un costat sobre el segment DC . Deixeu constància del procés gràfic seguit. [1,5 punts]
- b)** Determineu el valor real de l'àrea del rectangle $ABCD$, si el dibuix està a escala 1:50, i escriviu-lo a la casella situada a la part inferior del full. [0,5 punts]

Escala 1:50

Construïu gràficament, a l'interior del triangle ABC, un quadrat que tingui un costat en la recta AC, un vèrtex en la recta AB i un altre vèrtex en la recta BC.

Es considera un dels vèrtex del triangle com a centre d'homotècia, per trobar el quadrat inscrit.

Dibuixeu el següent triangle. Les mides estan en mil.limètres.

